DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.7632122 Pages: 412-417

WOMEN IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT: SCIENCE AND QUALITY EDUCATION

3RD INTERNATIONAL CONFERENCE

TA'LIM JARAYONIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK USULLARDAN FOYDALANISH.

Shohistaxon Obidjonova **,**
oliy toifali ingliz tili fani o'qituvchisi
shohistabaxtiyorovna91@gmail.com

Kalit so'zlar: interaktiv, inklyuziv, teskari sinf xonasi, gamifikatsiya.

Annotatsiya: Zamonaviy o'qitish uslublarida texnologiyaning paydo bo'lishi nafaqat ta'lim berish, balki qiziqishni uyg'otish zarurati bilan yuzaga kelgan ommaviy ta'lim islohotining bir qismini tashkil etadi. Zamonaviy ta'lim usullarida o'quvchi o'quv dasturlarini ishlab chiqish va darsni rejalashtirishda markaziy o'rin tutadi. O'qituvchi kerakli manbalar va qo'llab-quvvatlash bilan ta'minlab, talabaning o'rganishiga yo'l ochadigan yordamchi sifatida ishlaydi. Bugungi kunda maktablarda ham, oliy o'quv yurtlarida ham zamonaviy o'qitish texnikasi va zamonaviy o'quv usullari samarali deb topildi.

USING MODERN PEDAGOGICAL METHODS IN THE EDUCATIONAL PROCESS.

Keywords: Integrative, interactive, inclusive, flipped classroom, gamification

Abstract: Modern teaching methods form a part of a mass educational reform. The advent of technology has resulted in the need to modify the traditional style of teaching. In modern education methods, the student is central to curriculum designing and lesson planning. The teacher acts as a facilitator, paving the way for the student to learn, by providing the necessary resources and support. New teaching techniques and modern learning methods have been found effective in schools and on a higher education level as well.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ МЕТОДОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ.

Ключевые слова: интегративный, интерактивный, инклюзивный, перевернутый класс, геймификация.

Аннотация: Современные методы обучения являются частью массовой образовательной реформы. Появление технологий привело к необходимости изменить традиционный стиль обучения. В современных методах обучения учащийся занимает центральное место в разработке учебных программ и планировании уроков. Учитель выступает в роли фасилитатора, прокладывая путь ученику к обучению, предоставляя необходимые

ресурсы и поддержку. Новые методы обучения и современные методы обучения оказались эффективными в школах, а также на уровне высшего образования.

Zamonaviy o'qitishga bo'lgan ehtiyoj sabab ta'lim sektorida ko'p yillar davomida, xususan, fan va texnologiya sohalariga moslashish uchun izchil rivojlandi va o'zgardi. Shunday ekan, zamonaviy ta'lim va o'qitish strategiyalari bilan ta'limning so'nggi usullari ham bilimga, ham texnologiyaga asoslangan bo'lishi kerak.

Zamonaviy o'qitish usullari o'quvchilarni ijodiy fikrlash va muammoni yechishga undaydi. Bu amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish ortib borayotgan ehtiyojlarga mos keladigan tarzda o'rganishga e'tibor qaratish orqali amalga oshiriladi. Innovatsiyalarga e'tibor qaratib, qiziqish uyg'otuvchi yangi o'qitish uslublari o'rganuvchilarda tadbirkorlik ruhini kuchaytirish bilan birga jamiyat taraqqiyotida muhim vosita ham hisoblanadi. Yangi bilimlarni shunchaki yod olish, ommaviy miqyosda amalga oshirilgan an'anaviy yondashuv jamiyatni turg'unlikka olib keladi. Boshqa tomondan olib qaralganda, zamonaviy o'qitish usullari chindan ham jamiyat taraqqiyotiga yordam beradi.

Bugungi kunda ma'lumot almashinuv tezligi shiddatli bo'lgan vaqtda endi biz bir-birimizdan ajralgan emasmiz va bizda tezkor global almashinuv mavjud. Bu shuningdek, insonni global bilimlarga moslashish va o'zlashtirish salohiyatini oshishiga olib keldi. Ta'lim yanada yaxlit bo'lishi uchun buni o'qitishning yangi strategiyalari va uslublari orqali amalga oshirish mumkin. Yangi o'qitish usullarining xususiyatlari konsturktivistik yondashuv sifatida ma'lum bo'lgan zamonaviy o'qitish an'anaviy o'qitish usullaridan farq qiladi. Chunki bunda talabaga yodlash va o'qish buyurilmaydi. Buning o'rniga, zamonaviy o'qitish usullari ta'lim maqsadlariga, sinfdagi o'zaro hamkorlik, jamoa bo'lib ishlash hamda qiziqarli mashg'ulotlarda faol ishtirok etish orqali erishishga urg'u beradi.

Zamonaviy o'qitish uslublarining ba'zi xususiyatlari quyida keltirib o'tilgan:

O’quvchiga yo’naltirilgan: Bunda o’quv rejasi va darslar shunday tuzilganki, o’qituvchi shunchaki o’rganishni osonlashtirish va qo’llab-quvvatlash uchun u yerda, o’quvchi esa sinfdagi faoliyat va o’zaro munosabatlarda markaziy va ustunlik qiladi.

Hamkorlikdagi yondashuv: yangi o’qitish usullari o’quvchilarning hamkorlik qilishlari va tengdoshlari mehnatini qadrlashlari uchun yo’l ochadi.

Integrativ: Zamonaviy o’qitish uslublari faqat bitta mavzuni emas, balki asosiy mavzuga nisbiy va qo’shimcha bo’lgan mavzular bo’yicha ham bilimga ega bo’lishga olib keladi.

Interaktiv: Zamonaviy o’qitish texnikasi talabadan yaxshi qaror qabul qilish, hamda muammoni yechishga yordam berish uchun guruhda ham, yakka tartibda ham ishlash talab etiladi.

Inklyuziv: Zamonaviy o’qitish usullariga yondashgan holda o’quvchining individual ko’nikmasini aniqlashga e’tibor qaratadi va shu orqali talabaning o’rganishini qo’llab-quvvatlaydi.

Faol ishtirok: Zamonaviy o’qitish usullari passiv iste’moldan ko’ra qiziqarli mashg’ulotlar va amaliy o’rganishdan iborat.

Zamonaviy o’qitishni amalga oshirishda texnologiya va global ma'lumot almashinuvi muhim rol o'ynadi va an'anaviy sinf dinamikasining o'zgarishiga olib keldi. Ushbu siljishni hisobga olish uchun o'qituvchilar quyidagi yangi o'qitish usullaridan foydalanadilar:

Hamkorlikda o'rganish: Yakka holda o'rganish o'tmishdagi narsadir. Zamonaviy o'qitish orqali qabul qilingan yondashuv talabalarga ishlash va birgalikda o'rganish uchun platformani taqdim etishdir.

Intervallik o'rganish: Muayyan darsni mustahkamlash uchun o'qituvchi darsni 10 daqiqalik interval bilan bir necha marta takrorlaydi. Bu odatda jismoniy faollik yoki ongni rivojlantirish usullari orqali miyaning yangilanishiga imkon berish uchun amalga oshiriladi.

Teskari sinf xonasi: Ushbu uslubda oʻquvchilardan uyda video darslik tomosha qilish yoki onlayn qidiruv oʻtkazish kabi muayyan darsning dastlabki ishni bajarishlari soʻraladi. Uy vazifasi (an'anaviy ravishda uyda bajariladi) o'quvchilarning vaqtini va o'rganish tajribasini optimallashtirish uchun sinfda bajariladi.

Oʻz-oʻzini oʻrganish: Zamonaviy oʻqitish usullari. Oʻz-oʻziga qaramlikni ragʻbatlantiradi. Qiziqish urug'ini ekish orqali talabalar o'zlari uchun eng qiziqarli bo'lgan mavzularni chuqurroq o'rganishga undaydilar.

Gamifikatsiya: Video o'yinlar orqali o'qitish, ayniqsa, boshlang'ich va maktabgacha ta'lim tizimlarida eng foydali zamonaviy o'qitish strategiyalaridan biri bo'lib xizmat qiladi. Bu nisbatan yangi oʻqitish texnikasi oliy ta'limda ham samarali zamonaviy oʻqitish usulidir.

VAK oʻqitish: Vizual, audio va kinestetik (harakat) oʻrgatish yoki VAK oʻqitish eng soʻnggi oʻqitish usuli boʻlib, unda oʻqituvchilar oʻquvchilar qaysi toifaga tushib qolishlarini aniqlaydilar, ya'ni ular vizual oʻquvchilarmi, audio oʻrganuvchilarmi yoki kinestetik oʻrganuvchilarmi. Ushbu turkumlashdan so'ng, o'qituvchi o'z shaxsiy qobiliyatlarini qondirish uchun darsni yaxshiroq tayyorlashi mumkin.

Krossover oʻrganish: Krossover oʻrganish rasmiy va norasmiy ta'limning aralashmasidir. Krossover ta'limda rasmiy sinfda o'qitish talabalarning kundalik tajribalaridan foydalanish va ularning atrofi bilan o'zaro ta'siri bilan birga keladi, bu ta'limning ushbu usulining norasmiy qismini tashkil qiladi.

Eng soʻnggi oʻqitish usullaridan toʻrtta zamonaviy oʻqitish usullari asosan maktabgacha va maktab bosqichlarida qoʻllaniladi. Bular Gamifikatsiya, oraliq o'rganish, VAK o'qitish va hamkorlikda o'rganishdir. Bulardan tashqari, har bir zamonaviy o'qituvchi o'z ta'limiga qo'shishi kerak bo'lgan ba'zi metodologiyalar mavjud. Ushbu metodologiyalar ta'lim muhitini asta-sekin, lekin barqaror ravishda o'zgartirmoqda va akademik samaradorlikni oshirish uchun ko'rsatildi. Quyida bir nechtasi keltirilgan:

Loyihaga asoslangan ta’lim: Loyihaga asoslangan ta’lim o‘qituvchidan o‘quvchiga nazariy bilimlarni to‘plash o‘rniga real hayot ssenariylarini hal qila oladigan loyihalarni taqdim etishini talab qiladi. Loyihaga asoslangan ta'lim, shuningdek, tanqidiy fikrlash va muloqot kabi qo'shimcha kompetensiyalarni rivojlantirishni rag'batlantiradi.

Muammoli ta'lim: bu siklik metodologiya bo'lib, unda berilgan savollarga javob berish keyingi savollarga olib keladi va shu bilan o'quvchida qiziqish uyg'otadi. Muammoni hal qilish texnikasi ijodiy fikrlashni rag'batlantiradi va muammolarni hal qilish qobiliyatini yaxshilaydi.

Dizayn-tafakkur: Dizayn fikrlash zamonaviy o'qitish metodikasi sifatida o'quvchilarning ijodiy ongini qo'zg'atadigan muammolarni loyihalash orqali innovatsion g'oyalar va ijodiy fikrlashni targ'ib qiladi.

Fikrlashga asoslangan ta'lim: Ushbu metodologiyaning asosiy maqsadi ma'lumotni kontekstuallashtirish va tahlil qilish orqali bilimga aylantirish orqali an'anaviy yodlash usulidan tashqariga chiqishdir.

Kompetentsiyaga asoslangan ta’lim: Ushbu metodologiyada o‘quvchilarning asosiy kompetensiyasi funktsional mehnat odati o‘rnatilishi uchun aniqlanadi va rivojlantiriladi

Bular o‘qituvchilarning yanada yaxlit ta’lim berish uchun qo‘llashi mumkin bo‘lgan eng so‘nggi ta’lim usullaridan biridir. Ulardan hamkorlikda o‘rganish, o‘zgaruvchan sinf, o‘z-o‘zidan ta’lim va o‘zaro ta’lim oliy ta’limda keng qo‘llaniladigan to‘rtta zamonaviy o‘qitish usulidir. Maktablardagi zamonaviy o‘qitish usullari oliy ta’limdagi zamonaviy o‘qitish uslublaridan bir oz farq qilishi mumkin. Masalan, Gamifikatsiya yoki oraliq o'qitish usullari maktab darajasida samaraliroq bo'lishi mumkin. Boshqa tomondan, o‘z-o‘zidan ta’lim yoki loyiha asosidagi ta’lim oliy ta’limda zamonaviy o‘qitish usuli sifatida yanada mosroq bo‘lishi mumkin.

Xulosa o’rnida shuni ta’kidlash lozimki, kelajak avlod ongini shakllantirishda o'qituvchilarning mas'uliyati katta. O’z darsida zamonaviy

usullarni qo'llay olgan o'qituvchida sinfni boshqarish, darsni tashkil etish va yangi bilimlarni o'quvchilarga yetkazishda qiyinchiliklar bo'lmaydi, o'qituvchining ish yuki kamayishi bilan birga o'quvchi faolligi oshadi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim va o'qitish strategiyalarining o'quvchiga yo'naltirilgan va hamkorlikda yondashishi natijasida tengdoshlar o'rtasida hamkorlik kuchaymoqda va raqobat pasaymoqda, bu esa sog'lom va qulay ta'lim muhitini yaratishga olib kelmoqda. Umid qilamizki, ushbu maqola yosh o'qituvchilar uchun o'quvchilarga ta'lim berishda amaliy qo'llanma vazifasini bajarishda oz bo'lsada foydali xisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

[1]. Yo'ldashev Sh.G, Usmonov S.A Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'limga joriy qilish.-T, Fan va texnologiya, 2008

[2]. Okhunov M, Minamatov Y. Application of Innovative Projects in Information Systems. 2021

[3]. Minamatov Y.E Application of Modular Teaching in Technology. Scientific progress. 2021